

Cultura i Societat

Toni Sala ESCRIPTOR I PROFESSOR DE LITERATURA

La «Carretera de la vergonya» entre Caldes i Blanes, sembrada de prostitutes, és el paisatge de la nova novel·la de Toni Sala (Sant Feliu de Guíxols, 1969). El paisatge devastat d'«Els Nois» (L'altra editorial) es correspon amb el deteriorament moral d'una societat canviant i contradictòria vista per l'autor de «Crònica d'un professor a secundària»

«A Tordera m'han fet fora del club de lectura per excés de nivell»

Daniel Bonaventura
GIRONA

■ Va guanyar el premi Documenta amb *Entomologia* (1997). Amb *Pere Marín* (1998) es va estrenar en la novel·la. Amb els contes de *Bones notícies* (2001) va proposar una mirada torbadora a les intimitats de la vida en parella. *Petita crònica d'un professor a secundària* (2001) va donar-lo a conèixer al gran públic. Amb *Goril·la blanc* (2002) va introduir-se en el gènere de l'autobiografia. A *Un relat de la nova immigració africana* (2003) va narrar les aventures d'un gambià a Catalunya. La novel·la *Rodalies* (2004) li va valer el premi Sant Joan i el Nacional de Literatura. També és autor de *Quatre dies a l'Àfrica* (2005), *Comelade, Cassasses, Perejaume* (2006), *Autoestop* (2007), *Marina* (2010), *Notes sobre literatura i Provisionalitat* (2012), *Dotze homenots i Agi, un gambià a Catalunya* (2013).

■ **L'amor i la mort, els temes universals i de la seva nova novel·la, Els nois.**

■ Sí, és clar, hi vas a parar inevitablement. Són els temes més misteriosos. I els temes més humans: la reflexió i la presa de consciència de la mort i la reflexió sobre l'amor. Com que són dos temes inexplicables, aquí estem.

■ **L'amor i la mort portats al primer pla del segle XXI, a «La carretera de la vergonya», entre Caldes i Blanes...**

■ Sí, fixa't, hem anat des de la cosa més general, la mort i l'amor, a la cosa més concreta d'un lloc en un moment exacte, que és la segona quinzena de gener de 2013 en aquesta carretera que pots localitzar amb precisió a Google Earth.

■ **Un escenari dantesco, d'obres no resoltes i prostitutes.**

■ És un deteriorament físic que té a veure amb un deteriorament moral.

■ **El paisatge devastat es correspon a una moral deteriorada?**

■ Sí, i aquí és important la presència de les prostitutes. La degradació humana arriba fins al punt que cadascú de nosaltres passa per davant d'aquestes noies, en molts casos menors d'edat, i fa com si veiés un arbre.

■ **A Els nois hi ha dos temes fonamentals, la mort i l'amor, i un tercer tema, el tedi. Com superar el tedi en l'era de les carreteres plenes de prostitutes que s'ofereixen com flors, en l'era de l'Internet porno?**

■ Fa pocs anys, en el moment de la superabundància això era el Paradís, però, és clar, resulta que està a tocar de l'infern, i és el que ens hem trobat. Bona part de la culpa de la crisi és que ens havíem cregut que érem el que no érem, que això era xauxa, i resulta que no, que ara tenim la gent endeutada i empantanegada.

■ **I això que fa vostè d'escriure, crear, és una bona manera de superar el tedi?**

■ Bé, la creació deu ser la cosa més a les antípodes del tedi, no? No crec que hi hagi res menys tediós que crear i no crec que hi hagi res més tediós que no crear.

■ **Però el camioner, en Miqui, busca superar el tedi a la carretera amb les prostitutes...**

■ Sí, però no és precisament un personatge modèlic.

■ **És una víctima de la seva ignorància?**

■ Bé, és un que busca sobreviure en aquest món d'infern. S'hi adapta.

■ **Un quart tema del llibre podria ser la covardia dels humans, dels seus congèneres. Els catalans covards ara s'atreveixen a demanar la independència, un banquer sotmès i covard...**

■ Bé, aquest pensament sobre els catalans i la independència és d'en Miqui, no meu. El banquer no sé si és covard. Al final acaba anant de putes seguint en Miqui. I en Mi-

MARC MARTÍ

■ **«En l'era de l'abundància això era el paradís, però és clar, resulta que era a tocar de l'infern, i és el que ens trobem»**

■ **«Victus», d'Albert**

■ **Sánchez Piñol, és una novel·la històrica però tothom sap que parla del present»**

qui és un tipus que va amb una escopeta pel món. I l'últim, en Nil Dalmau, l'artista, fa unes coses molt agosarades... El fet que l'últim personatge sigui un artista té a veure amb la covardia dintre del món de l'art. Del món de l'art o el món de l'escriptura.

■ **Presenta un món apocalíptic perquè així veu la realitat o perquè li plau el drama fatídic?**

■ No, no, jo crec que la realitat és encara pitjor. La realitat sempre supera la ficció. Això és una visió del moment i, si bé potser és cert que carrego una mica les tintes de la part negra, també és cert que ja tenim els discursos oficials perquè ens diguin que tot va bé.

■ **Es solidaritza molt amb la generació «ni-ni» (ni estudia ni treballa), es mostra comprensiu, però aquí qui treballa se'n surt, no? Per exemple vostè mateix.**

■ No ho tinc tan clar. Mira, ara mateix m'han fet fora d'una feina de biblioteques perquè trobaven que tenia massa nivell.

■ **Qui el tenia contractat?**

■ Jo porto clubs de lectura. Trio uns llibres i els comentem amb lectors de la biblioteca. Però a l'Ajuntament de Tordera li ha semblat que treballar llibres de Joseph Conrad o *Cims borrascosos* d'Emily Brontë era massa elevat i que havíem de fer còmics i novel·la de best-seller. És una renúncia a la funció de la cosa pública que a mi em fa pensar amb el que em va passar quan era professor d'institut i vaig assistir a la degradació del món de l'ensenyament. Em fa por que les biblioteques no acabin anant també cap aquí.

■ **Es manté com a organitzador de clubs de lectura en d'altres ajuntaments?**

■ Sí, sí. Són els de Mataró, Cabrera, Pineda i Tiana, tots ells al Maresme.

■ **Vostè vol deixar un retrat de la societat present?**

■ Per força, és inevitable. Qual-sevol cosa que s'escriu ara mateix acaba essent una reflexió sobre el moment en què s'ha escrit. El cas més clar és *Victus*, d'Albert Sánchez Piñol. *Victus* és una novel·la històrica però tothom sap que està parlant del present.

■ **Després de llegir *Dies de frontera* i *Els nois*, algú podria pensar que Vicens Pagès i vostè es reparteixen la carretera de França i amb les seves corresponents prostitutes, ell al nord i vostè al sud de Girona...**

■ He, he, he... està bé... és clar... ell és del nord i jo sóc de Sant Feliu de Guíxols, així que la distribució és lògica, he, he...